

Herman VAN ROMPUY

Gewezen voorzitter van de Europese Raad

Ook voor Herman VAN ROMPUY is de advent een hoopvolle tijd. Hij droomt ervan die eens in zijn leven ten volle te kunnen beleven als een innerlijke reis waarin hij bezig is met de vragen van het leven. Erover praten, is er zin in krijgen. Dat zie je aan de hunker in zijn ogen. „Jawel, ik ben een hoopvol man.”

‘Je geloof moet je steeds blijven uitdagen’

Ilse VAN HALST

Of het interview enkele uren later kan? „Mijn kleindochter wil dat ik naar haar grootouderfeest op school kom”, e-mailt hij me. Ook zelf wilde Herman VAN ROMPUY graag erbij zijn. Dat blijkt uit de trots waarmee hij een foto toont van zijn oogappel, parmantig poserend in leeuwenoutfit. De gewezen voorzitter van de Europese Raad heeft niet het gevoel als opa verloren tijd te moeten inhalen. „Ik ben niet iemand die met spijt terugblijkt omdat ik dit of dat zou hebben verwaarloosd. Aangezien ik nooit een lokaal politiek mandaat opnam, had ik ’s weekends hoogstens enkele activiteiten in mijn agenda staan, wat prima combineerbaar was met de zondag als rustdag.”

–U bent een van de zeldzame politici die uitkomen voor hun geloof. Wat drijft u daarbij? In de jaren 1980 al sprak en schreef ik over mijn geloof, over het goede doen, over de relatie met God en het sacrale in het algemeen, echter zonder bijbedoeling. Het was nooit een bewuste zet vanuit een missioneringsdrang of om mezelf op te werpen als rolmodel. Ik kan er eenvoudigweg niet over zwijgen. Ik lees steeds de Bijbelteksten van de dag. Waar het hart vol van is, loopt de mond van over. Nog steeds. Met plezier preek ik geregeld in mijn parochie.

–Uw rustige vastheid is inmiddels alom bekend. Hoe bereikt u die innerlijke harmonie? Veel is genetisch bepaald, vermoed ik. Nochtans kun en moet je ook werken aan jezelf, en dat levenslang. Zelf wilde ik altijd graag een evenwichtig persoon zijn, zonder saai te zijn (*lacht*). In de loop van de jaren werkte ik daar hard aan.

„We mogen ons niet terugplooiën. We moeten ons net engageren in de samenleving”

Mijn geloof is een inspiratiebron. Het sterkt me, ook al laat ik het nooit een geruststellende factor zijn. Je geloof moet je steeds nieuwe eisen stellen. Daarbij draait het voor mij niet zozeer om de vraag „Deed ik dit of dat verkeerd”, maar veeleer om de overweging „Doe ik het goede?”. De referentie is steeds de ander, nooit jezelf. Het goede doen blijft voor mij niet beperkt tot mijn omgeving. Het deint uit naar de verantwoordelijkheden die ik opneem.

De kunst bestaat erin de uitdaging en de gewetensoefening die het geloof je stellen, nooit te laten onttaarden in iets dat je kwelt en overlaadt met schuldgevoel. Je moet de drive hebben om het goede te doen, echter zonder dat goede zo wanhopig na te jagen dat je er ongelukkig van wordt omdat je niet kunt voldoen aan de hoge eisen die je jezelf oplegt. Ook daarin moet je met wijsheid en sereniteit een evenwicht zoeken.

–Nog nooit hadden we het zo goed en toch waren we nog nooit zo angstig. Bent u een pessimist?

Onze samenleving wordt gedomineerd door angst en wanhoop. Mensen plooiën terug op zichzelf. Ze wantrouwen anderen, instellingen en leiders. Het dominerende levensgevoel is er een van ‘ik ben goed bezig en de rest van de wereld slecht’. Zo creëer je een wij-zij-gevoel dat het eigen gelijk bevestigt en de valse gedachte voedt dat alle problemen opgelost zullen zijn zodra je verlost raakt van die andere. Dat maakt enkel ongelukkig. Ik ben hoopvol ingesteld. Ik verkies de term ‘hoopvol’ boven ‘optimistisch’. Ik probeer steeds te zoeken naar het goede dat al aanwezig is. Daarmee kun je mensen altijd motiveren. Daarbij is het essentieel dat je geloofwaardig en authentiek blijft. Je mag nooit trachten recht te praten wat krom is. Hoop moet gebaseerd zijn op feiten, zodat je daarop kunt voortbouwen.

–Volgend jaar vieren we zestig jaar Verdrag van Rome, waarmee de kiem werd gelegd voor de Europese Unie. Is de lijm van de solidariteit vandaag opgedroogd?

Verliefdheid kan niet eeuwig duren. Met de Europese Unie bevinden we ons nu in een volwassen relatie. Al zestig jaar praktiseren we Europese gemeenschap, met

Herman Van Rompuy: „Je moet steeds het licht en de schaduw zien.” © Bart Dewaele

hoogten en laagten. Dat is normaal in een relatie. Het is wel jammer dat de Britten vertrekken. Dat is een politieke amputatie. Tegelijk moeten we erkennen dat ze al lang niet meer behoorden tot de kern van de Unie en er nooit met hun hart bij waren. Ze wilden de Unie zien als slechts één van de vele internationale organisaties waartoe ze behoorden, maar ze werd belangrijker dan ze oorspronkelijk dachten.

–Droomt u met de paus Franciscus van een nieuw Europees humanisme als oplossing voor de crisis?

De paus is te negatief over Europa. Ook al is hij van Europese afkomst, hij is geen Europeaan. Nu hij hier woont, wordt hij het verschil gewaar tussen zijn ideaalbeeld van de EU als model van vrede en democratie, en het dagelijkse leven. En hij wil ons weer in dat rolmodel duwen. Dat is niet realistisch. De Europese samenleving is inmiddels meer individualistisch

en fundamenteel gesecculariseerd, met een grote openheid op ethisch vlak – te groot in de ogen van een ontgoocheld Vaticaan dat de schuld daarvoor ten onrechte bij de EU legt. Je moet echter een onderscheid maken tussen de Unie en wat zich afspeelt in de samenlevingen van de lidstaten.

In het leven moet je altijd het licht en de schaduw zien. Je moet de tijd waarin je leeft, nemen zoals hij is, met zijn mogelijkheden en zijn moeilijkheden. We mogen ons niet terugtrekken op de Aventijn, een van de zeven heuvels van Rome. We moeten ons net engageren in die samenleving. De kracht van onze paus bestaat erin dat hij afdaalt van die Aventijn. Alleen mag hij de Unie niet overvragen. „Zelfs het mooiste meisje van de wereld kan niet geven wat ze niet heeft”, zei mijn vader. En hij vond zijn vrouw wondermooi.